

РАДА СУДДІВ УКРАЇНИ

01601, м. Київ, вул. Липська, 18/5, тел.: (044) 277-76-29, факс: (044) 277-76-30

---

02 грудня 2016 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я

№ 87

На адресу Ради суддів України надходили та надходять численні звернення судів щодо сприяння у призначенні суддів.

Маючи на меті проаналізувати та узагальнити зазначену інформацію та отримати об'єктивну картину стану кадрового забезпечення у судовій системі відповідна інформація була зібрана з судів безпосередньо станом на 23 листопада 2016 року.

Під час проведення аналізу інформацію надали 675 судів України, в тому числі: 585 місцевих загальних судів, 25 окружних адміністративних, 25 місцевих господарських, 25 апеляційних загальних судів, 8 апеляційних адміністративних судів, 7 апеляційних господарських судів.

За отриманою інформацією штатна кількість суддів у зазначених судах складає 7968 суддів. Фактично працює 6228 суддів, що складає 78% штатної чисельності. З них здійснювати правосуддя мають право 4937 суддів (62% від штатної чисельності та 72% від фактичної чисельності суддів). 13 суддів досягли граничного віку перебування на посаді, у 914 суддів закінчився 5-річний термін повноважень (15% від фактичної чисельності), 26 суддів відсторонені від посад, 205 суддів не прийняли присягу, 73 судді є прикріпленими до інших судів. За наданою судами інформацією 525 суддів мають намір звільнитися із судової системи та подали заяви про звільнення у відставку або за власним бажанням.

У місцевих загальних судах штатна кількість суддів складає 4410 суддів. Фактично працює 3586 суддів, що складає 81% штатної чисельності. З них здійснювати правосуддя мають право 2757 суддів (63% від штатної чисельності та 76% від фактичної чисельності суддів). 5 суддів досягли граничного віку перебування на посаді, у 547 суддів закінчився 5-річний термін повноважень (15% від фактичної чисельності), 18 суддів відсторонені від посад, 198 суддів не прийняли присягу, 69 суддів є прикріпленими до інших судів. За наданою судами інформацією 162 судді

мають намір звільнитися із судової системи та подали заяви про звільнення у відставку або за власним бажанням.

У місцевих господарських судах штатна кількість суддів складає 710 осіб. Фактично працює 586 суддів, що складає 82% штатної чисельності. З них здійснювати правосуддя мають право 477 суддів (67% від штатної чисельності та 81% від фактичної чисельності суддів). Один суддя досяг граничного віку перебування на посаді, у 93 суддів закінчився 5-річний термін повноважень (16% від фактичної чисельності), 4 судді не прийняли присягу. За наданою судами інформацією 14 суддів мають намір звільнитися із судової системи та подали заяви про звільнення у відставку або за власним бажанням. 3 судді є прикріпленими.

В окружних адміністративних судах штатна кількість суддів складає 637 суддів. Фактично працює 584 судді, що складає 92% штатної чисельності. З них здійснювати правосуддя мають право 276 суддів (43% від штатної чисельності та 47% від фактичної чисельності суддів). У 275 суддів закінчився 5-річний термін повноважень (47% від фактичної чисельності), 3 судді не прийняли присягу. За наданою судами інформацією 18 суддів мають намір звільнитися із судової системи та подали заяви про звільнення у відставку або за власним бажанням.

Таким чином, в окружних адміністративних судах ситуація з кадровим забезпеченням є найбільш критичною, оскільки кількість суддів, які не здійснюють правосуддя перевищує кількість суддів, які мають ці повноваження (зокрема, за рахунок суддів, які знаходяться у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку).

В апеляційних загальних судах штатна кількість суддів складає 1589 осіб. Фактично працює 1013 суддів, що складає 64% штатної чисельності. З них здійснювати правосуддя мають право 976 суддів (62% від штатної чисельності та 96% від фактичної чисельності суддів). 6 суддів досягли граничного віку перебування на посаді. 6 суддів відсторонені від посад, один суддя є прикріпленим до іншого суду. За наданою судами інформацією 297 суддів мають намір звільнитися із судової системи та подали заяви про звільнення у відставку або за власним бажанням (29% від фактичної чисельності суддів).

В апеляційних господарських судах штатна кількість суддів складає 273 осіб. Фактично працює 209 суддів, що складає 77% штатної чисельності. З них здійснювати правосуддя мають право 206 суддів (75% від штатної чисельності та 99% від фактичної чисельності суддів). Один суддя відсторонений від посади. За наданою судами інформацією 19 суддів мають

намір звільнитися із судової системи та подали заяви про звільнення у відставку або за власним бажанням.

В апеляційних адміністративних судах штатна кількість суддів складає 354 особи. Фактично працює 255 суддів, що складає 72% штатної чисельності. З них здійснювати правосуддя мають право 249 суддів (70% від штатної чисельності та 98% від фактичної чисельності суддів). Один суддя досяг граничного віку перебування на посаді. 4 судді відсторонені від посад. За наданою судами інформацією 15 суддів мають намір звільнитися із судової системи та подали заяви про звільнення у відставку або за власним бажанням.

Загалом по апеляційних судах загрозливою є ситуація, пов'язана з наміром багатьох суддів апеляційної ланки звільнитися із судової системи. З 1431 судді, які працюють у апеляційних судах різних юрисдикцій, про такий намір заявила 331 особа (23 %). У загальних апеляційних судах ця цифра складає (29%).

Щодо судів першої інстанції, то з 4751 суддів, які мають право здійснювати правосуддя, 914 втратили повноваження з досягненням 5-річного строку (19%), 205 суддів не прийняли присягу (4%).

Кадрову ситуацію у судах ускладнюють також окремі нетипові ситуації, зокрема:

73 судді тривалий час є прикріпленими до інших судів, фактично вони теж не здійснюють повноважень з відправлення правосуддя з різних об'єктивних причин.

Є судді, відряджені до Національної школи суддів України (апеляційний суд Івано-Франківської області).

У Луганському окружному адміністративному суді з 28 суддів фактичної чисельності 10 суддів з 17.11.2014 року не перемістились до міста Северодонецька з установою, на роботу не виходять, письмової згоди на переведення в іншу місцевість разом з установою не надали, з власної ініціативи не виконують повноваження, визначені законом (на сьогодні питання щодо їх звільнення не вирішено).

У Шосткинський міськрайонний суд Сумської області у вересні 2016 року призначено 2-х суддів, однак вони до цього часу не прибули до суду і до штату не зараховані.

В Господарському суді Донецької області 5 суддів у декретній відпустці, 2-є не приступили до виконання обов'язків.

У Жидачівському районному суді Львівської області залишився один суддя, який може здійснювати правосуддя, однак за станом здоров'я з 28 січня 2016 року перебуває у відпустці/на лікарняному, є висновок МСЕК

про те, що він потребує постійної сторонньої допомоги. Як наслідок по справах, які надходять, неможливо утворити склад суду.

У 4-х судах України немає жодного судді, призначеного на посаду. Це Лохвицький районний суд Полтавської області, Козівський районний суд Тернопільської області, Яремчанський міський суд Івано-Франківської області, Радивилівський районний суд Рівненської області. Ще у 5-х судах, незважаючи на те, що судді перебувають у штаті відповідного суду, кількість суддів, яка має право здійснювати правосуддя дорівнює нулю. Це Карлівський районний суд Полтавської області, Шполянський районний суд Черкаської області, Магдалинівський районний суд Дніпропетровської області, Новгородівський міський Донецької області, Савранський районний суд Одеської області.

У зазначених судах у 9 суддів закінчився 5-річний термін повноважень, один суддя відсторонений від посади.

Варто відзначити, що унаслідок відсутності суддів, накопичуються справи та матеріали, які фактично не розглядаються і не можуть бути передані до інших судів в силу недосконалості процесуального законодавства.

Так, станом на 23 листопада 2016 року не розглядається 56 кримінальних справ щодо 60 осіб, 48 матеріалів в порядку КПК/КВК, 1240 справ про адміністративні правопорушення, 3190 цивільних справ та справ окремого провадження, 175 справи в порядку адміністративного судочинства.

Загалом по Україні кількість справ, що не розглядають могла бути і більшою, однак за сприяння апеляційних загальних судів кримінальні справи та справи про адміністративні правопорушення передаються для розгляду у інші суди. При цьому варто відзначити, що це питання не урегульовано Кодексом про адміністративні правопорушення України взагалі, а Кримінальним процесуальним кодексом України – врегульовано неоднозначно.

У різних регіонах практика передачі справ є різною. Наприклад, у Донецькій області такі справи передаються частково (подання, клопотання слідчих). В деяких регіонах передаються лише кримінальні справи і не передаються справи про адміністративні правопорушення. Цивільні та справи в порядку КАСУ не передаються за підсудністю у жодному регіоні.

При цьому накопичення справ та матеріалів відбувається не лише у судах, де не залишилось суддів, повноважних здійснювати правосуддя. Ця ситуація через недосконалість процесуального законодавства виникає і в судах, де залишилась невелика кількість суддів.

Так, у Новопсковському районному суді Луганської області виникла ситуація, при якій неможливо було передати справу за підсудністю внаслідок того, що був звільнений суддя, який розглядав дану справу, а інші судді цього суду не могли брати участь в розгляді справи. Як наслідок виникла неможливість утворення складу суду.

У Каланчацькому районному суді Херсонської області (в штаті фактично один суддя) після скасування судових рішень з направленням справи на новий розгляд постановлених суддею, який залишався в штаті, неможливо утворити склад суду у 2-х справах. Справи не розглядаються.

У Яремчанському міському суді Івано-Франківської області не розглядається 8 кримінальних справ стосовно 8 осіб, які перебували в провадженні у суддів, які звільнилися у відставку. Загалом у Івано-Франківській області практика складається таким чином, що по новим кримінальним справам, які направляються до суду, прокурор попередньо звертається з клопотанням про зміну підсудності, яке задовольняється.

У Піщанському районному суді Вінницької області залишився 1 суддя, що може здійснювати правосуддя. Водночас на адресу суду надійшло 2 заяви про перегляд справ за нововиявленими обставинами. Суддя, який розглядав справу, не може брати участь у розподілі. Як наслідок – неможливо утворити склад суду навіть для вирішення питання про направлення за підсудністю.

У Березнівському районному суді Рівненської області залишилися нерозглянутими 4 цивільні справи, які перебували в провадженні судді, якого було звільнено у відставку. В суді залишився лише суддя, якому раніше було задоволено відвід. Як наслідок, неможливо утворити склад суду для передачі справи за підсудністю.

У Новгородівському міському суді Донецької області, де немає жодного судді, який може здійснювати правосуддя, накопичуються усі матеріали, що надходять до суду, в тому числі і кримінальні справи. На час проведення аналізу це 44 кримінальні справи (щодо 46 осіб, під вартою 0), 3 матеріали в порядку КПК/КВК, 54 справи про адміністративні правопорушення, 130 цивільних справ, 18 адміністративних справ.

У Савранському районному суді Одеської області 3 кримінальні справи щодо 5 осіб, не направляються до апеляційного суду для вирішення питання про зміну підсудності через те, що у Засадах використання автоматизованої системи документообігу суду є положення, згідно яким керівник апарату здійснювати повторний автоматизований розподіл справи/матеріалів виключно за резолюцією голови суду. У судді відсутні судді.

Окрім судів, де відсутні судді, що можуть здійснювати правосуддя, є значна кількість судів де кількість суддів є мізерною.

Так, у 72 судах заповненість штатних посад суддів не перевищує 50 %, у 12 судах кількість суддів, які можуть здійснювати правосуддя, не перевищує показника 25% від фактичної чисельності (Харківський окружний адміністративний суд, Луганський окружний адміністративний суд, Каланчацький районний суд Херсонської області, Золочівський районний суд Львівської області, Мостиський районний суд Львівської області, Сколівський районний суд Львівської області, Менський районний суд Чернігівської області, Тернівський міський суд Дніпропетровської області, Рівненський окружний адміністративний суд, Мар'їнський районний Донецької області, Волочиський районний суд Хмельницької області, Нетішинський міський суд Хмельницької області).

У Луганському окружному адміністративному суді з 28 суддів можуть здійснювати судочинство лише 5 суддів (18%).

У Менському районному суді Чернігівської області з 5 суддів може здійснювати повноваження лише один суддя (20%).

У Рівненському окружному адміністративному суді з 14 суддів можуть здійснювати повноваження лише 3 судді (21%).

У Харківському окружному адміністративному суді з 38 суддів можуть здійснювати повноваження лише 8 суддів (21%).

По одному судді можуть здійснювати правосуддя у 65 судах України, у 191 суді – по 2.

Наведені вище цифри свідчать, що кадрова ситуація в судах має стійку тенденцію до погіршення. При сучасному стані речей у цій сфері судді окремих судів змушені працювати з надмірними навантаженням, що в свою чергу впливає на строки розгляду справ та може вплинути на якість постановлених судових рішень.

Мешканці окремих регіонів України взагалі не мають доступу до правосуддя. У Магдалинівському районному суді Дніпропетровської області ця ситуація не вирішується з 01.03.2015 року.

Частиною 8 статті 133 Закону України №1402 від 02.06.2016 "Про судоустрій і статус суддів" передбачено, що Рада суддів України розробляє та організовує виконання заходів щодо забезпечення незалежності судів і суддів, поліпшення стану організаційного забезпечення діяльності судів, розглядає питання правового захисту суддів, соціального захисту суддів та їхніх сімей, приймає відповідні рішення з цих питань.

Як найвищий орган суддівського самоврядування Рада суддів України не може стояти осторонь виявлених проблем, оскільки це відображається не

лише на правах осіб на доступ до суду, а і негативно впливає на стан організаційної діяльності судів, порушує принцип рівності суддів (окремі судді змушені працювати з надмірним навантаженням).

Тривале не обрання суддів безстроково, не приведення суддів до присяги, не вирішення питань щодо прикріплених суддів призводить також до нераціонального використання коштів державного бюджету, адже виплата суддівської винагороди суддям, які вимушено не здійснюють правосуддя, відбувається на рівні посадового окладу судді.

Першочерговими кроками до покращення кадрової ситуації в судах могло би бути: проведення процедури складання присяги суддями, вирішення питання про призначення безстроково суддів, повноваження яких закінчились у зв'язку із закінченням 5-річного терміну призначення на посаду, використання механізмів відрядження суддів, передбачених статтею 55 Закону №1402, працевлаштування суддів, прикріплених до інших судів.

На підставі викладеного, відповідно до статті 124, частини п'ятої статті 131 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" та Положення про Раду суддів України, затвердженого Х позачерговим з'їздом суддів України 16 вересня 2010 року (зі змінами), Рада суддів України

в и р і ш и л а :

1. Інформацію заступника голови Ради суддів України Моніча Б.С. взяти до відома.

2. Звернутися до Президента України з клопотанням про якнайшвидше приведення до присяги суддів, які призначені на посади.

3. Звернутися до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Вищої ради юстиції України щодо необхідності вжиття заходів до якнайшвидшого заповнення вакантних посад суддів у судах України, відрядження суддів, прикріплених до інших судів, передбаченого статтею 55 Закону України "Про судоустрій і статус суддів", а також обрання безстроково тих суддів, у яких закінчився 5-річний строк призначення на посаду.

**Заступник
Голови Ради суддів України**

Б. Моніч